

svět katolickými očima MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XVIII., číslo 5

7. 3. 2021 / neprodejné

Z OBSAHU	Člověk je tragická postava	04
	Orestes Brownson: znovuobjevený americký katolický myslitel 19. století	08
	Devadesát let papežského rozhlasu	10

Foto: Martin Kalda / Člověk a Vira

DOBA SVATOPOSTNÍ ODVRÁCENÍ SE OD ZLÉHO K DOBRU

Přijali jsme na čelo popelec na znamení obrácení a pokání. Otevřeme tedy srdce pro oživující působení Božího slova. Postní doby – vyznačující se častějším nasloucháním tomuto Slovu, intenzivnější modlitbou, odříkavým, ukázněným a kajícím životním stylem – ať je nám pobídkou k obrácení a k upřímné lásce k bratrům i sestrám, zvláště těm potřebným. Ať nás vede Maria, bdělá a poslušná panna a pokorná služebnice Páně, abychom my tak mohli dojít v obnoveném duchu k radostnému slavení Velikonoc.

„Obraťte se ke mně celým srdcem.“ Tato výzva k obrácení je dominantním tématem, které propustuje všemi prvky

liturgie postní doby. Ve vstupní antifoně Popeleční středy se praví, že Pán nechce trestat za hříchy, ale žádá obrácení, a lid je v ní vyzván, aby začal svou „duchovní obnovu“. Prorok Joel (2,2–13) nás vybízí k návratu k Hospodinu „celým srdcem v postu, nářku a pláči, neboť Hospodin je dobrotivý a milosrdný, shovívavý a plný lásky, slituje se v neštěstí“. Boží příslib je tedy jasný, pokud lid poslechne výzvu k obrácení, Bůh nechá triumfovat své milosrdenství a jeho přátelé budou naplněni hojnou přízní.

V 50. žalmu prosíme Pána, aby „nám stvořil nové srdce“ a „obnovil v nás ducha vytrvalosti“. V evangeliích nás pak

Ježíš varuje před červotočem samolibosti, jenž vede k okázalosti, přetvářce, povrchnosti a sebeuspokojení, a zdůrazňuje potřebu žít opravdovost srdce. Zároveň nám Ježíš ukazuje na prostředek, jak v tomto úmyslu růst, tj. pěstováním důvěrného vztahu k nebeskému Otci. Dále Pán ukazuje, jak zvítězit v boji mezi tělem a duchem, mezi dobrem a zlem, v boji, který poznamenává celou naši existenci: jsou to tři užitečné prostředky – modlitba, almužna a půst.

*P. Justin Berka O.Cist
konventuální převor kláštera Naší Paní ve
Vyšším Brodě*

Připomínka 71. výročí úmrtí P. Josefa Toufara

Na 25. února připadlo už 71. výročí úmrtí číhošťského faráře Josefa Toufara, který 25. února 1950 zemřel na následky krutého mučení ze strany Státní policie.

P. Josef Toufar byl brutálně utýrán v komunistickém žaláři, kam ho unesla tajná policie po takzvaném číhošťském zázraku, kdy se v Toufarově kostele při nedělní mši svaté záhadně rozhýbal kříž na oltáři. V době, kdy se režim pokoušel oslabit vliv církve ve společnosti, chtěli jeho představitelé této události využít k zahájení politických procesů s duchovními.

Číhošťský zázrak

Takzvaný číhošťský zázrak se odehrál třetí adventní neděli 11. prosince 1949. Při mši svaté v místním kostele se při kázání faráře Toufara několikrát pohnul půlmetrový kříž umístěný na hlavním oltáři.

Sám Josef Toufar tuto událost popsal v jednom dopise z ledna 1950: „A tu ke konci kázání jsem pravil: Uprostřed Vás stojí, kterého mnozí neznají, zde ve svatostánku je náš Spasitel. A při těch slovech jsem ukázal na oltář. A tu všichni, kteří se podívali směrem ruky, viděli, jak kříž na svatostánku se začal naklánět.“ Událost vidělo asi 20 svědků. Zázrak se následně roznesl po celých Čechách i Slovensku a do zapadlé vesnice se začaly sjíždět stovky poutníků i zvědavců. Z Číhoště se na přelomu roku 1949/1950 začalo stávat poutní místo, což se nehodilo do scénáře komunistické straně, která v té době již otevřeně bojovala proti církvi.

Problémy se Státní bezpečností

Státní bezpečnost faráře donutila ke lži- věmu doznání, že z nařízení Vatikánu

Číhošťský oltář. Foto: © Pavel Langer / Člověk a Vira

podvratně hýbal křížkem, čímž chtěl státní aparát ukázat, že křesťanské náboženství je podvodné opium pokrokového lidstva. Josef Toufar byl pak veřejně obviněn v politicky vykonstruovaném soudním procesu z toho, že jako podvodník hýbal s křížkem za pomoci gum a pér a „podvedl tím prostý venkovský lid“.

Faráře Toufara pak StB 28. ledna 1950 zatkla a odvezla do Jihlavy a posléze do Valdic. Po krutém mučení při výsleších Toufar 25. února zemřel. Režim pak zahájil ideologickou kampaň, ve které označil Toufara za agenta Vatikánu, západního špiona a manipulátora.

Pohřeb a navrácení do Číhoště

Josef Toufar byl pohřben v hromadném hrobě u zdi ďáblického hřbitova v Praze. Ostatky P. Josefa Toufara prošly po archeologickém ohledání důkladným antropologickým výzkumem a genetickou identi-

fikací. Za přítomnosti rodiny P. Toufara, královéhradeckého biskupa Jana Vokála a dalších zainteresovaných účastníků byly pak ostatky číhošťského mučedníka uloženy dopoledne 10. července 2015 v pražském antropologickém ústavu do kovové schránky, zapečetěny a převezeny do Číhoště na Vysočinu. A tam, v kostele Nanebevzetí Panny Marie, slavnostně uloženy v neděli 12. července 2015 při bohoslužbě do hrobu – 65 let po násilné smrti.

Proces beatifikace

V dubnu 2013 dala Česká biskupská konference souhlas k Toufarově blahorečení, v současnosti probíhá tzv. diecézní fáze procesu se shromažďováním podkladů a výslechy svědků. Ta by měla trvat ještě pár let a v případě kladného výsledku budou podklady předány do Říma.

církev.cz

Posvátná kniha syrské katolické církve se vrátí do Karakoše

Papež František si prohlédl vzácný rukopis z přelomu 14. a 15. století, který unikl válečnému běsnění v Iráku a zejména ikonoklastickému pronásledování samozvaného Islámského státu na Ninivské planině. Posvátná kniha Sidra v aramejštině, obsahující liturgické modlitby pronášené mezi Velikonoce a svát-

kem Povýšení sv. Kříže, se nyní vrátí do Karakoše.

Manuskript skryli před protikřesťanským pronásledováním kněží v Mosulu, odkud se prostřednictvím dvou italských novinářů dostal do rukou zkušených restaurátorů, financovaných křesťanskou nadací FOCSIV. Kniha byla v kritickém

stavu a její oprava si vyžádala dlouhých deset měsíců práce. V brzké budoucnosti se bude opět používat při syrsko-katolické liturgii ve městě Karakoš, které by měl papež František navštívit během březnové apoštolské cesty do Iráku.

Vatican News

SLOVO BISKUPA

Někdy si myslíme, že všechno půjde hladce. Mnohé záležitosti však nejsou tak přímočaré, jak se na první pohled mohou zdát. Obyčejně jsou složitější a mají více zatáček než bychom si představovali. Příkladem může sloužit to, jak reagujeme v jednotlivých životních situacích. Často posuzujeme druhého člověka podle toho, jak ho vidíme zvenjšku, jak se chová v méně závažných situacích, a pak to přenášíme, prodlužujeme jejich platnost, extrapolujeme i na závažnější životní situace. Kdyby to však vždycky platilo absolutně, nikdo by neměl šanci se polepsit, změnit, byl by jednoznačně determinován svou minulostí. Podle tohoto schématu ten, kdo krade v malém, krade i ve velkém, kdo jednou ukradl, bude krást vždycky, kde klame v maličkostech, klame i ve velkých věcech, kdo jednou lhal, bude lhát vždycky... Obecně to může platit, ale nesmíme si z toho udělat absolutní pravidlo. Nikdy vše není předem dané. Musíme být připraveni vše odpustit a změnit svůj názor. Kdyby tomu tak nebylo, nikdo by se nemohl změnit a obrátit. To nás lehce může svést z cesty. Neplatí tu totiž lineární následnost a růst. Totiž není zřídkavé, že ten, kdo má zkušenost v malém podvodu, se poučil, a už nemá odvahu se pustit do velkého podvodu; kdo klamal v malé věci, toho litoval a už nikdy se nepouštěl do jiného klamu. My mu tím můžeme těžce ublížit. Záleží to vždycky na charakteru člověka, na jeho vlastnostech, na vlivu okolí, ale především na působení Boží milosti a jeho spolupráce s ní. Mnoho důležitých příkladů můžeme najít v událostech popsanych ve Svatém písmu. Svatý Petr zradil Ježíše, ale pak si to uvědomil, hořce toho litoval a už nikdy se k takovému činu nepropůjčil. Jinak to bylo s Jidášem. Proto Ježíš nás upozorňuje, abychom nikoho nesoudili, ani neposuzovali, protože bychom mu bránili obrátit se a stali bychom se tak nepřímou příčinou jeho možného zatracení.

+Ladislav Hučko

Mons. ThDr. RNDr.
Ladislav Hučko, CSc.,
apoštolský exarcha
řeckokatolické církve

CHRÁM JEHO TĚLA

7. března 2021 – 3. neděle postní – Jan 2, 13–25

Béda

Jakmile Pán přišel do Jeruzaléma, hned se šel pomodlit do chrámu. Dal nám tak příklad, že ač máme sebevíce naspěch, máme nejprve vstoupit do Božího domu a prosit Pána.

Ti, kteří spěchali zdaleka, nemohli s sebou mít to, co bylo přikázáno k obětování Pánu, ale měli peníze. Proto zákoníci a farizejové přikázali prodávat obětní zvířata v chrámu, aby si je příchozí koupili a obětovali, a toto obětované pak předávali jiným, čímž si zvyšovali zisky. Za tímto účelem seděli u stolu v chrámu penězoměnci, díky kterým měli prodávající i kupující peníze hned po ruce. Pán ale nechťel ve svém domě žádné pozemské obchodování, ani to, které by snad mohlo být považováno za poctivé, proto všechny obchodníky vyhnal.

Žádali od Pána znamení, proč musí vyhazovat z chrámu tyto tradiční obchodníky, a on odpověděl, že tento chrám znamená chrám jeho těla, v němž není poskvrny hříchu. Jako by řekl: jak svou mocí očistím neživý chrám od vašich obchodů a zločinů, tak i tento chrám svého těla, kterého je tento obrazem, zbořený vašimi rukama, postavím ve třech dnech.

Dostáváme tím napomenutí, abychom si nikdy nebyli jisti vlastním svědomím, ale vždy měli pozornost a bázeň. Protože to, co je skryto před námi, ne-

Ippolito Scarsella: Vyhánění obchodníků z chrámu (mezi 1580–1585)

může se skrýt před věčným soudcem.

Jan Zlatoústý

Proč byl Kristus tak rázný? Protože se chystal uzdravovat v sobotu a dělat mnohé věci, které se jim zdály být přestoupením Zákona. Aby se tedy nezdálo, že je proti Bohu, udělal tuto nebezpečnou věc, aby pochopili, že kdo se vystavuje nebezpečí kvůli cti domu, nepohrdá Pánem domu. A aby ukázal svůj soulad s Božím Zákonem, neřekl „ze svatého domu“, ale „z domu mého Otce“.

Proč jim dává znamení svého zmrtvýchvstání? Protože to nejlépe ukazovalo, že není jen člověk: dosáhne vítězství nad smrtí a rychle rozptýlí její dlouhou tyranskou vládu.

Origenes

Uvažujme, jestli to není přespříliš, že Boží Syn vzal provázky a udělal si z nich bič, aby vyháněl z chrámu. Jediná možná odpověď na to dává Ježíšova božská moc, neboť když chtěl, dokázal udusit hněv nepřátel, i kdyby jich byl celý nespočet, a utišit rozbouřené neboť „Plány pohanů Hospodin maří, v nic uvádí myšlení národů“ (Ž 33,10). Tento příběh ukazuje moc, která nebyla o nic menší než při jeho zázracích. Ba dokonce ukazuje větší moc než zázrak proměnění vody ve víno. Tam zůstala neživá hmota, tady zkontrolil povahu tisíců lidí.

preloženo, zpracováno a redakčně
upraveno podle www.catena aurea.sk

ČLOVĚK JE TRAGICKÁ POSTAVA

Snad žádnému jinému vyprávění Starého zákona nevěnovali křesťané tolik pozornosti jako pádu do hříchu.

Je to pozoruhodné, vždyť v rámci Starého zákona nehraje tak velkou roli. Nijak nesnese srovnání s velkými náměty dějin spásy: s uzavřením úmluvy, vysvobozením z Egypta, dobýváním zaslíbené země. Nicméně dějiny výkladu Písma daly tomuto vyprávění takovou důležitost, protože v něm rozpoznaly odpověď na odvěkou otázku lidstva: odkud se vzalo zlo v lidském životě?

Pád do hříchu

Nejlepší uvedení do problému zla nám skýtá konec vyprávění, kdy Bůh vyčítá zlý čin napřed ženě, pak muži. Oba se omlouvají. Oni za to nemohou, neboť tady byla objektivní příčina, která je víceméně donutila jednat tak, jak jednali.

Nejzřetelněji muž; každý jiný má větší vinu než on: žena, ano sám Bůh, jenž mu ženu dal, za to může. Žena se vymlouvá přinejmenším na hada. Každý ukazuje na někoho jiného, nikdo sám na sebe.

To je podtextem všech pohanských vyprávění o původu zla. Podle nich přišlo zlo do světa závistí a nepřízní bohů. Určili to lidem jako jejich osud. Člověk je tragická postava: buď jsou to zlé moci, které se jej zmocňují dočasně nebo trvale a skrze něj působí zlo, nebo bohové vložili zlo do jeho povahy, takže vůbec nemůže jinak než činit zlo, nebo na člověka vpustili záluďné zlé síly, aby ho oslabili. Člověk se stále znova pokouší omlouvat se: „hřeší to ve mně“ nebo „skrze mne“. Hřích, to je nevyhnutelné určení.

Bible nenechává platit tuto omluvu. Její Bůh ji od člověka nepřijímá. Nemá ukazovat na druhé, nýbrž sám na sebe. Zlo není něco mimo člověka, je to jeho čin. Člověk nemusí činit zlo, ale činí je. Je to „tvářnost jeho srdce“ (Gn 6, 5; 8, 21). Definice je pečlivě volena. Neznamená to, že srdce člověka je zlé od přirozenosti. Ne srdce je špatné, nýbrž „tvářnost srdce“. Být od někoho „utvářen“ znamená podléhat něčí moci. Tvářnost srdce podléhá moci člověka. Zlo není něco v člověku, co by se zlým činem jen ukázalo.

Domenico Zampieri: Potrestání Adama a Evy (mezi 1623–1626)

Když je člověk nezpůsobí, není.

Co tedy chce spisovatel od čtenáře? Aby neukazoval na jiné, nýbrž bil se v prsa: aby bral na sebe odpovědnost za svou zlou činnost a nesvaloval ji na někoho jiného. Čtenář má poznat, že je hříšník. Není mu pouze vypravováno něco, co se kdysi odehrálo na počátku dějin lidstva, není vzdalován od nějaké dávné doby. Dozvídá se něco sám o sobě, a poznání, jež mu je sdělováno, je tvrdé a neúprosné. Je pro nás stejně nepřijemné jako pro starověkého člověka mýtu: jsou nejen duševní nemoci, je také hřích.

Existují přirozené i duševní onemocnění; jsou zlé vlivy, které člověku nechávají málo svobody. Ale na tomto místě není kladena otázka, jak dalece nese jedinec odpovědnost za svůj zlý čin. Adam je lidstvo. Lidstvo je odpovědné za své zlé jednání; každý jednotlivec jen potud, pokud se na něm podílí. Je-li sledováno zlo,

kterého se dopouští člověk, narazí se vždy na člověka, nikoli na moci, okolnosti, přírodní události nebo dokonce, jak mínili pohané, na samotné bohy. Každý jedinec, nakolik je součástí lidstva, má také svůj podíl na zlu, které lidstvo provádí.

Působnost zla

Hřích není něco, co člověk dělá jen tak mimochodem. Jeho čin má osudovou moc nad jeho životem: krade mu ráj. Co všechno to znamená?

Následek hříchu je nesvornost: nesvornost mezi lidmi se vším žalem a zneuctěním z ní plynoucím; nesvornost mezi člověkem a hmotou; hmota se vzpírá, odráží člověka, způsobuje mu rány a olupuje ho o jeho sílu.

Rozdvojuje Boha a člověka. Bůh Jahve nepřehlídí tak snadno hřích jako pohanští bohové. Je s ním neslučitelný, takže vypuzuje člověka z Boží přítomnosti. Nic, co

Henri-Camille Danger: Milujte se navzájem / Překročení příkázání (1892)

by člověk mohl udělat, mu nezjedná opět přístup do milostné Boží blízkosti. Ohnivý meč mu navždy brání přiblížit se.

Je i smrt následkem hříchu? Jinak řečeno: lidé bez hříchu by nezemřeli? Text zde vůbec není tak jednoznačný, jak byl někdy čten: smrt sice hrozí člověku jako trest, kdyby jedl ze zakázaného stromu, leč tento trest nenásleduje hned, jak přece bylo výslovně řečeno. A v rozsudku Božího trestu vlastně není smrt uvalena. Bude koncem namáhavého života. Jeví se spíš jako hranice trestu než jako trest. Podle starozákonního pojetí není smrt jako smrt. Je obrovský rozdíl, jestli smrt uzavírá bohatý, plný život, nebo zakončuje bídný život. Zlo smrti, to není biologické umírání, nýbrž bídný konec nešťastného života. Tak bude možno říci: hrozná, úzkostlivá smrt, bolestná hranice života je následek hříchu, na němž má jako na ostatních následcích podíl každý, kdo je člověkem. Nebyla by, kdyby lidé nehřešili. Že člověk by bez hříchu vůbec nezemřel, tím není řečeno. Biologická nesmrtnost se zdá být sotva slučitelná s naší přirozeností.

Vyprávění o pádu do hříchu je ponuré. Hřích si nezaslouží, aby se stal předmětem vtipkování. Že se jím mohl stát, mluví o vzdálenosti, kterou jsme si vytvořili, když jsme pád a jeho následky přisoudili pouze Adamovi a Evě, dávno zemřelým pralidem. Z nich si můžeme tropit žerty, ale pro toho, kdo ví, že jde také o jeho pád, jeho zlobu a celé naše utrpení, se stává takový humor hořký.

Pokoušení

Často je právem obdivována rozmluva hada a ženy (Gn 3, 1b–6) jako mistrné znázornění pokoušení.

Partneři rozhovoru jsou žena a had. Stará vyprávění neznají samomluvu. Každé probírání otázky se v nich děje ve formě dialogu. Rozdvojení člověka, jenž neví, co má dělat, je představováno dvěma postavami. Rozmluva se vlastně děje v člověku. Každý člověk v sobě nosí hada.

V člověku to začíná mluvit: „Řekl vám Bůh opravdu, že nesmíte jíst ze žádného stromu v zahradě?“ (srv. Gn 3, 1) To je v základě falešné. Proto to také není tvrzeno, nýbrž vysloveno otázkou. Vždyť otázka nic nevymezuje, jen vyslovuje pochybnost. Člověku se zdá, že všechno, co činí život hodný žití, je zakázáno. Je obklopen věcmi, které by rád měl, ale nesmí mít. Říká s téměř komickou beznadějností, kterou lze často najít u dětí: nic nesmím. Ale zatím ví, že jeho beznadějnost je falešná. Je mu dáno téměř vše. Co je zakázáno, je jen malá část světa, který ho obklopuje. Ne každý strom, nýbrž jen jediný mu je zapovězen. V Evině odpovědi (Gn 1, 2–3) mluví ještě nadhled, který vše posouvá na pravou míru.

Teď se však děje něco pozoruhodného. Rozmluva a vyprávění se obrací s hlodavou výlučností k jednomu zakázanému stromu. Ten jediný, který nemá být k dispozici, tento jeden z tisíců, právě ten je to, který je třeba mít. V mistrném šestém verši lze vidět, jak zakázaný strom roste. Už není jeden z mnoha, zaplňuje

celý horizont. Nic jiného už nelze vidět. Kamkoli pohlédnete, tam stojí zakázaný strom. Nakonec zaplňuje celý svět. Když Eva vztahuje ruku, nemá už téměř žádnou volbu. Strom ji zdolal. Původně to byl skutečně jediný strom z mnoha. Teprve skrze člověka, jeho myšlení a přání se stal „nadstromem“. Tedy v tom spočívá moc pokoušení: rozměry jsou zkracovány jako v lomeném zrcadle. Jediná věc se rozmáhá, stává se celkem, který spoutává všechno dychtění člověka. Stala-li se však jednou tak mocná, těžko jí odolat. Člověk vztahuje ruku a přijímá. Ale požití je jen zpečetění hříchu. Každý hřích má svou prehistorii. Na začátku snad byl jen okrajovou, vůbec ne důležitou otázkou.

Strom pravého poznání

Viděli jsme, jak smrtelně vážný je hřích, který nám krade ráj, jak hrozná má následek, jak je odporný Božím očím. Z toho však neplyne, že je to grandiózní lidský skutek. Je to selhání, často dokonce směšné selhání. Nelze přehlédnout, jak Jahvista ironizuje člověka, jenž hřeší.

Ve starém pohanském mýtu bral člověk svůj hřích nesmírně vážně. Chtěl dosáhnout moudrosti bohů; chtěl být jako oni, chtěl překročit své hranice. Biblický spisovatel, jak jsme viděli, čerpá také z této předlohy. Ale jak ji zpracoval?

Žena a její muž jedí zakázané ovoce. „Teď se oběma otevřely oči a poznali...“ (3, 7). Zní to velkolepě a zdá se to být náramný čin, který má takové účinky. Leč nedočetli jsme do konce: „... a poznali – že jsou nazí!“ To je tedy to světoedné poznání, jež získali? Musíme si přitom uvědomit, co znamenala nahota pro Izraelitu. Nepovažoval ji za odkrytí krásy nebo za skryté svádění. V jeho strážlivém a v pohlavních věcech nenuceném pohledu platila nahota prostě za potupu a hanbu, podobně jako se ukazuje v pohádce *Císařovy nové šaty*. Proto si člověk a jeho žena ihned zhotovují oděv, aby zakryli hanbu.

A poznali, že jsou nazí: V této větě se člověk řítí z nejvyšší výše svého nároku do hloubi trapného, vůbec ne znamenitého postavení. Spisovatel ve světle víry paroduje a posmívá se mýtu, který si člověk o sobě vytvořil.

A co horšího. Novopečení bohové, kteří nuzně zahalili svou hanbu fíkovy-

mi listy, slyší kroky Boha Jahve. Skrývají se za stromy jako vyplašené děti. Tu slyší otázku: „Kde jsi?“ (3, 9). A ti, kdo právě pojedli ze stromu moudrosti, dávají odpověď, nad níž nemůže být hloupější. Odpovědi nejen okamžitě prozrazují, kde se schovávají, ale také prozrazují, co učinili. Člověkova výmluva, že se schovává, protože je nahý, vydává tajemství, které chce střežit: jedl ze stromu.

V pohanském mýtu se člověk požitím ovoce skutečně stal podobný bohům. Pouze žárlivost a převaha bohů, kteří mu upírají život, jej nechávají tragicky ztroskotat. Z této tragiky nezbylo nic. Člověka vyhnalo z ráje žalostné selhání. Hřích se tím nestal neškodný, nýbrž ještě neomluvitelnější.

Adamův oděv

Zdánlivě mimochodem utroušená poznámka o nahotě prvního člověka (2, 25) našla v dějinách výkladu hlasitou ozvěnu. Nahota je symbol mnoha věcí. Symboly však jsou současně působivé i nejasné.

Z mnoha různých výkladů použijeme jeden, který se nejlépe shoduje s tím, co bylo shora řečeno.

Před hříchem byl člověk nahý a nestyděl se. Po hříchu poznal svou nahotu, styděl se a oblékl se. Kdo je nahý a nestydí se? Ve Starém Orientě (a nejen tam) byli lidé, kteří se za svou nahotu nestyděli: děti. Je to znamení začínající dospělosti uvědomit si svou nahotu a zakrývat ji. Před hříchem je člověk dítětem, po hříchu už jím není.

I my mluvíme o nevinném ráji dětství. Dojdeme tím snad k tomu, co je správné, když to nebudeme mínit příliš romanticky. Mínění Starého Orientu o dětech mělo střízlivost, která nás téměř pobuňuje. Jsou to lidé, kteří ještě nic nejsou, z nichž teprve nutno něco udělat, jsou to lidé nehotoví.

Člověk měl možnost dozrát bez hříchu v plného člověka. Pokaždé však tuto šanci prohrává. Jen tehdy nehřeší, když ještě nemůže. To není omluva, ale ob-

žaloba. Téma Adamova oděvu se uzavírá smírným gestem: sám Bůh mu dává lepší oděv než zástěru z fíkovníku. Bůh nenechává člověka o samotě přes jeho žalostný, dětinský a zároveň hrozný hřích. Jeho péče platí i tomu, který ho odmítl. Křesťan poznává v tomto prostém gestu Vykupitele, jenž zase obnoví ráj.

Diego Arenhoevel

Amen 3/1998

Ze samizdatového materiálu:

Malý komentář ke Starému Zákonu,

Diego Arenhoevel.

(Redakčně upraveno a kráceno)

Diego Arenhoevel
teolog

ANTIPELAGIÁNSKÝ SERIÁL DÁMSKÝ GAMBIT

Beth Harmonová si nese hluboké zranění z odmítnutí svými rodiči a dalšími lidmi, kteří ji měli milovat a přijímat. Tato osiřelá a mimořádně nadaná šachistka, hlavní hrdinka nového původního seriálu společnosti Netflix, nazvaného *Dámský gambit*, se uchyluje k drogám a alkoholu nejen proto, aby se dokázala vypořádat se životem, ale také, aby mohla hrát šachy a vítězit.

Děj se odehrává na pozadí mezinárodní šachové scény šedesátých let 20. století, ale hlavním tématem je uzdravení z hlubokých zranění, způsobených hříchem. Jejím vlastním, ale ještě víc hříchem druhých. Vyprávění tu staví do kontrastu destruktivní potlačování bolesti pomocí návykových látek a opravdové uzdravení a proměnu. Seriál tak čerpá z některých základních křesťanských pravd o člověku – pravd, které křesťané ne vždy přijímají.

Foto: Zuri Benitez / Unsplash

Bethina záchrana

K jejímu vysvobození dochází díky lásce jejích přátel, kteří ji podporují, aniž by k tomu měli důvod. Sílu odmítnout prostředky, jimiž od dětství otupovala svou bolest, získala až poté, co zakusila jejich

lásku a přijetí.

Několik týdnů poté, co jsem shlédl celý seriál, jsem v časopise *Public Discourse* narazil na článek Joshe Herringa *The Netflix Effect: Corrosive Storytelling and the Human Person* (Netflixový efekt:

Zhoubné vyprávění a osobnost člověka). Polemizuje s tím, jak tento seriál vykresluje zraněnost a záchranu, a tvrdí, že předkládá falešný pohled na člověka.

Herring porovnává Beth Harmonovou z tohoto seriálu s Beth z jeho románové předlohy od Waltera Tevise, vydané roku 1983. Tvrdí, že románová Beth ztělesňuje ideálnější pohled na lidskou osobnost, člověka, který k uzdravení a proměně dospívá díky samotě a asketismu.

Podle Herringa Tevis „svůj příběh končí proměnou Beth ve vynikající ženu, které sebekázeň umožnila překonat její vnitřní nedostatky“. Jinými slovy, tento článek předpokládá, že když lidé vynaloží dostatečné úsilí, mohou překonat veškeré okolnosti a nečnosti. Svůj článek uzavírá slovy: „... buď si uvědomíme, jak je důležité dělat co nejlepší rozhodnutí, a zaujmeme postoj morální zodpovědnosti, nebo nás čeká zoufalství života ve světě bez vlivu morálky.“

Zhoubný pohled

Tento pohled na člověka je zhoubný. Podtrhuje vliv morálky, jako bychom nebyli také hříšní a porušení a nepotřebovali Boží milosrdenství a uzdravení. Herring předkládá individualistický a pelagiánský pohled na člověka, kde jedinci vždycky mohou pouhou silou vůle překonat svoje zranění a slabosti. Papež František v exhortaci *Gaudete et Exsultate* odmítá názor, že „všechno je možné lidskou vůlí“. Tento „nynější pelagianismus“, jak píše, odmítá existenci lidské slabosti a brání postupnému uzdravujícímu a proměňujícímu působení milosti v nás.

Vyzdvihováním odloučenosti Herring také odmítá křesťanské přesvědčení, že lidé jsou stvořeni k obrazu společenství tří božských Osob. Jak nám to jasně ukazuje pandemie, v izolaci lidé prospívat nemohou. Do naší povahy je zabudována velice reálná potřeba milovat a být milován.

Ve své nové encyklice *Fratelli Tutti* papež říká: „Lidské bytosti jsou stvořeny tak, že nemohou žít, rozvíjet se a nacházet naplnění jinak než „v upřímném darování sebe druhým“. ... Hluboko do nás je vloženo povolání přesahovat sebe sa-

motné setkáním s druhými.“ Svoje vnitřní nedostatky překonáváme láskyplnými vztahy s druhými. Tím, co nás zachrání, není kázeň a odloučenost, nýbrž obětování se pro druhého a přijímání oběti od druhých.

V posledním dílu si Beth sáhne na dno. Celé dny holduje drogám a alkoholu. Posunout se dál je schopna až poté, co si uvědomí, že údržbář, který ji učil hrát šachy, a její nejlepší kamarádka ze sirotčince, o ni opravdu stáli a starali se o ni, aniž žádali něco na oplátku. Až když porozumí jejich lásce k ní, získává nakonec sílu postavit se vzpomínkám na svou biologickou matku, spláchnout svou zásobu léků do záchoda a na konci na vrcholném turnaji porazit svou ruskou Nemesis.

Škody, které páchá hřích

Herring tvrdí, že seriál z Netflixu vykresluje neřest bez nutnosti zaplatit za ni a takto se snaží ignorovat hřích. Ve skutečnosti však existenci hříchu popírá jeho pelagiánský. Tato falešná antropologie v konečném důsledku odmítá skutečné škody páchané hříchem (našimi vlastními hříchy, hříchy, jichž se proti nám dopouštějí druzí, i hříšnými strukturami). Kdybychom se dokázali uzdravit sami, pak samotné naší povaze hřích ve skutečnosti neublížil.

V posledním dílu seriálu Beth navštíví sirotčinec, kde prožila dětství, a vybaví se jí učitel, který mluvil v duchu chladného a rafinovaného pelagiánský. „Rozhodnutí mají důsledky. Jste tady proto, že vaši rodiče udělali určitá rozhodnutí. Budete se muset naučit rozhodovat se jinak.“ Pokud stačí naučit se dělat dobrá rozhodnutí, pak milost a hřích ve skutečnosti nic neznamenají. Jestliže se můžeme zachránit sami, nepotřebujeme Spasitele.

Po této vzpomínce Beth pronese: „Právě jsem si uvědomila, že už se tam nikdy nechci vracet.“ Když si poctivě přiznáme své vlastní slabosti a to, že potřebujeme milost, neměli bychom se tam chtít vracet ani my.

Paul Fahey

Catholic Herald

Přeložila Alena Švecová

Paul Fahey
teolog

Poznámka:

Základní myšlenka článku je velmi dobrá a správná, jen by asi vyžadovala další doplnění a delší vysvětlení. – Každému totiž, kdo se jen trochu zajímá o historii, je zřejmé, že v minulosti všechny ateistické struktury, které se výlučně spoléhaly jen na sebe, na svou samostatnost a „osvícenost“, nakonec hrozně selhaly... Týká se to, například – v posledních stoletích – hlavně Francouzské revoluce, nacistické ideologie i komunistického režimu v mnoha státech světa... všude tam za sebou nechaly jen spoušť... skoro nic se nepodařilo, zničilo se množství životů; a přece se o to, i když pod jiným jménem a jiným způsobem, znovu i dnes lidé pokoušejí. Těžko bylo ještě v nedávné minulosti najít někoho, kdo by se hlásil k nevěřícím. Ale, žel, nejednou víra těchto lidí nebyla hluboká, často byla jen vnější či formální. V skutečnosti se také nejednou spoléhali jen na sebe a na světské struktury. S Bohem a s jeho působením moc nepočítali. Avšak je dobré si uvědomit a vidět, že trvale zůstalo jen to, co bylo založené na víře v Boha. Mnozí se nepoučili tehdy a mají těžkost poučit se z toho i dnes. Nechtějí brát do úvahy, že už přišel Spasitel a Vykupitel, bez kterého každá naše lidská snaha je marná. Když se chceme zachránit, musíme na prvním místě s ním počítat a jemu svěřit celý průběh. Bez něj to nepůjde.

Mons. Ladislav Hučko

ORESTES BROWNSON: ZNOVUOBJEVENÝ AMERICKÝ KATOLICKÝ MYSLITEL 19. STOLETÍ

Letos uplyne 145 let od smrti významného amerického myslitele O. Brownsona, který se po mnoholetém morálně-intelektuálním a duchovním hledání a zrání rozhodl konvertovat ke katolictví. Jako dvacetiletý mladík se Brownson rozešel s presbyterianismem, prohloubil své úsilí o vyváženější spojení rozumu a víry. Tento dlouhý a omyly poznamenaný proces později popsal v knize *Konvertita* (1857) kde rozebral své předchozí zkušenosti s kongregacionalismem, universalismem, unilaterismem, Saint-Simonismem a transcendentalismem.

Křesťan evropské provenience se obvykle cítí výčtem rozmanitých denominací a vlivů zaskočen. Až do 18. století připlouvaly do Ameriky lodě hlavně s anglikány, luterány a kalvinisty, kteří v Novém světě zakládali nová společenství v duchu svého reformního vyznání. Teprve později vznikaly další církve, protože při velikosti amerického kontinentu a decentralizaci místních samospráv vývoj často vedl k velkému množství věro-
učných odchylek, akcentů, gnózi.

Dospělý Orestes Brownson byl již svědkem nejen rychlého rozvoje zemědělství a obchodu ale i průmyslu a měst spolu s nárůstem složitosti správního a soudního řízení jejich samospráv a států. Americký kontinent ve srovnání s aristokratickými vojensko-byrokratickými pořádky Evropy evidentně nabízel více příležitostí k rozmanitému uplatnění a naplnění individuálních tužeb a představ nejprve osadníků/kolonistů a později velkých mas relativně prosperujících a politicky aspirujících občanů. Přesto Brownson úspěšné podmaňování přírody a nárůst bohatství, které vedly ke stále většímu sebevědomí jednotlivců a až k jistému sebe-zbožštění úspěšného a na věci časné orientovaného člověka, vnímal s obavami.

Zde bude vhodné připomenout postoje a postupy prvních přistěhovalců směřující k vytvoření smluvního rámce

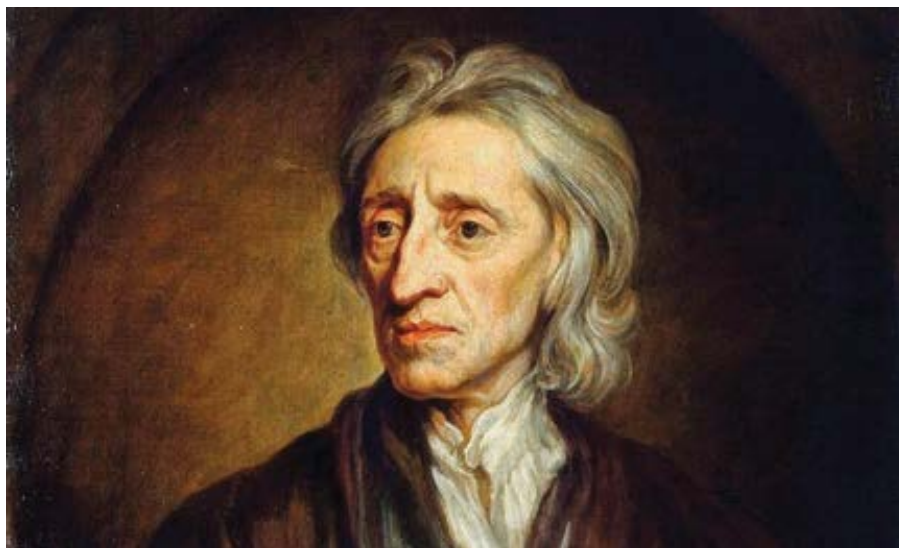

George Peter Alexander Healy: Orestes A. Brownson (1863)

vzájemného soužití. Texty jejich prvních dohod (tzv. *covenants*) o budování vzájemné pospolitosti náboženského nebo společenského charakteru se většinou již v první větě odvolávaly na jediný zdroj autority (Boží autority) slovy: „ve Jménu našeho Pána Ježíše Krista, v poslušnosti vůči Jeho svatě vůli a Božskému Vedení“ (*in the Name of our Lord Jesus Christ, in Obedience of His Holy will and Divine Ordination*). Tak mělo být hned od počátku každého společného ujednání zřejmé co je účastníky dohody považováno za jediné možné základ smysluplného a soudržného lidského soužití. Časem se objevilo odlišné pojetí listin (např. *compacts*) konstituujících vznik dalších komunit, které již neobsahovaly odvolání se na autoritu Boží ale lidskou. Nové normy měly být založené na základně vzájemného souhlasu mezi zúčastněnými. Šlo tak o proklamaci suverenity jednotlivců (obvykle nábožensky založených), kdy jednotliví

signatáři stavěli na své víře v sílu morálních ctností, zvyklostí a tradic předávaných z generace na generaci. Tak se postupně rozvíjel ústavně-právní proces vedoucí k vyhlášení americké samostatnosti, k důrazu na svobodu, lidská práva, rovnost, k přesvědčení o zdokonalitelnosti člověka a k ideálu stálého pokroku.

Orestes Brownson – syn devatenáctého století – dlouholetým studiem filosofických a teologických pramenů a hlubokým náboženským prožíváním dospěl k přesvědčení, že je nutno spoléhat především na Boží pravdu a že katolictví důsledněji nabízí pro rozum a víru patřičný prostor na cestě ke spáse každého člověka. Proto vystupoval proti otroctví, byl stoupencem jednoty Spojených států a odmítal odštěpenecké postoje jižanských politiků. Byl přesvědčen, že skutečná svoboda lidu spočívá v tzv. teritoriální suverenitě, která jediná umožňuje svobodu zakořeněnou ve vládě zákona,

Sir Godfrey Kneller: John Locke (1697)

souhlasu s učením o lidských právech i základních povinnostech vůči bližním a Bohu.

Brownson se vyjadřoval téměř ke všem podstatným problémům nastupující éry materialismu a oslabování smyslu pro transcendentální hodnoty. Jeho dílo bylo nesmírně rozsáhlé, jak o tom svědčí první vydání dvaceti svazků spisů jeho synem Henrym, postupně od roku 1887. V posledních letech vyšlo v USA několik studií o Brownsonově přínosu spolu s pečlivými výběry textů jeho některých stále aktuálních výkladů.

Brownsonovo intelektuální a náboženské hledání nemohlo nevyústit v hluboký zájem o základní státoprávní dokumenty jako bylo vyhlášení americké nezávislosti, ústava a listina práv, které zkoumal z hlediska ochrany morálně-duchovních potřeb každého člověka. Tím se dostal k otázce „ukotvení“ teorie společenské smlouvy Angličana Johna Locka do specifického amerického kontextu. Podle Johna Locka bylo uzavření společenské smlouvy aktem dohody mezi zcela autonomními jednotlivci, nacházejícími se v tzv. přirozeném stavu, kteří se spojili s ohledem na vlastní zájmy s cílem získat ve státním zřízení ochranu tam, kde síly jednotlivce nestačily (například v oblasti obrany). Jenže v době vzniku prvních států již existovaly – cestou postupného (organického) růstu vzniklé – místní komunity, církve, soudy, různé hospodářské a finanční instituce, které

představovaly základní přirozenou síť společného soužití. Ty byly založeny na zažitých zvycích, tradicích a náboženských postojích, jež měly svoji předpolitickou váhu již před vyhlášením nezávislosti. Tato fakta Brownson chápal jako nezpochybnitelnou skutečnost, kterou nutno stále brát v úvahu, aby stále posilující individualismus nevedl jednou k erozi morálního základu společnosti, k oslabování respektive odmítání osvědčených zvyklostí, tradic, rodinných vazeb a ohledů na Boží vůli.

Brownson tak odmítal představu člověka převážně racionálně jednajícího bez pevného zakořenění ve vztahu k rodině, přátelům, členům své komunity a církve. Jeho vztahové pojetí člověka, formovaného zodpovědnými lidskými vazbami a vírou v osobního Boha co Stvořitele a nejvyššího Soudce, vysvětloval jako jedinou účinnou prevenci před možným rozkladem morálky a základních společenských struktur včetně státu. Z toho dále vyvozoval důraz na formování každého člověka v duchu povinnosti celoživotně usilovat o mravní sebezdokonalování, mít na zřeteli veřejné blaho tak, aby nebylo možné vůlí radikálně individualistických, zcela egoistických či zločinných směřování zvrátit ústavní (zvykové, tradiční a přirozené) základy dosavadního staletého vývoje.

Brownson následně poukázal i na to, že stane-li se základem státu představovaná dobrovolná dohoda abstraktně

pojatých jedinců – emancipovaných od historicky vzniklého a osvědčeného dědictví po předcích – může jednou dojít k bezprecedentní situaci. Například v důsledku změny názorů a postojů velkého počtu obyvatel může být tato představovaná dohoda zrušena...

Brownson proto věnoval velkou pozornost tzv. teritoriální demokracii, kterou považoval za rozhodující kontext pro udržení kvalitních pracovních, sousedských, církevních, rodinnopříbuzenských, vzdělávacích, kulturních a jiných prostředí. Byl pevně přesvědčen o skryté síle lidské vzájemnosti a loajalitu k místům, kde se člověk narodil, kde byl vychován, kde se učil nebo pracoval v živém kontaktu s lidmi různého věku, zkušenosti, občanských postojů a morální síly žít podle Božích přikázání. Brownson tak uvažoval při plném vědomí toho, že jednou materiální bída chudých nebude ústředním společenským problémem. Bude to rozpad rodinných a morálních hodnot, ztráta naděje a pocitu důstojnosti v průběhu života v osamění bez hlubšího vnitřního smyslu. Věděl, že jednotvárná práce, nezám o ni, ztráta víry a nedostatek vyhlídek na lepší budoucnost bude zvyšovat riziko vážného rozdělení společnosti stejně, jako velký nárůst třídy úspěšných a stále bohatších podnikatelů, bankéřů, odborníků a byrokratů bez zodpovědnosti a skutečného zájmu o bližní.

Brownsonovův život a dílo je pozoruhodným příkladem nosného pokusu o nalezení cest k občanské jednotě při zachování lokálních rozmanitostí, věrnosti práci předchozích generací a snahy předat těm, co se ještě nenarodili, to nejlepší z minulosti i ze stávajícího světa.

Alena Hromádková

Ing. Alena Hromádková
vysokoškolská pedagožka, publicistka,
signatářka Charty 77

DEVADESÁT LET PAPEŽSKÉHO ROZHLASU

Osm Petrových nástupců promlouvalo ke světu skrze mikrofony Vatikánského rozhlasu. Při jeho výročích a setkáních s redaktory připomínali evangelizační poslání papežského rádia, jeho schopnost spojovat věřící celého světa až do nejdlehlších koutů naší planety, přinášet radostnou zprávu o Boží blízkosti člověku vhod i nevhod, do nejrůznějších dějinných kontextů.

Marconiho vynález ve službě evangelia

Papež Pius XI. pochopil přelomový charakter hromadných sdělovacích prostředků a vybudování vatikánské rozhlasové stanice svěřil Guglielmu Marconimu, vynálezci rádia. Ten stál po jeho boku, když z nejvyššího místa Vatikánských zahrad 12. února 1931 slavnostně, latinsky zahajoval první vysílání:

„Jakožto z tajemného Božího úradku Následovníci knížete apoštolů, těch, jejichž učení a kázání je z přikázání Božího určeno všem národům a všemu stvoření (Mt 28,19; Mk 16,15), a vzhledem k tomu, že můžeme jako první využít na tomto místě podivuhodného Marconiho vynálezu, obracíme se ke všemu stvoření a všem lidem.“

Zahájil Pius XI. první rádiové vysílání z Vatikánu, chápané v univerzální šíři jako nástroj hlásání evangelia celému světu. Rádio vzniká ve chvíli upevnování Vatikánského městského státu, založeného přesně o dvě léta dříve. Díky krátkým vlnám vysílaným do „éteru“ prozatím ještě nepřeplněného, dokázalo navzdory nepříteli silnému signálu dosáhnout na jiné kontinenty.

Třicátá léta jsou obdobím vzestupu totalitních režimů. Postoje papeže Pia XI. jsou odvážné a lidé hledí k církvi s důvěrou. Rychle se množí požadavky o rozšíření vysílání na další evropské jazyky. V roce 1936 bylo vatikánské rádio přijato do Mezinárodní rozhlasové unie, která uznala jeho zvláštní povahu a oprávnila je k vysílání bez geografických omezení. Tehdejší ředitel rádia P. Filippo So-

12. února 1931 zahájil papež Pius XI. vysílání Vatikánského rozhlasu. Foto: comunicazione.va

corsi přizval do jazykových redakcí své jezuitské spolubratry jiných národností. Na významu získává zejména vysílání v němčině.

Úsilí o mír a válečné zpravodajství

24. srpna 1939, týden před obsazením Polska nacistickým Německem, Papež Pius XII. vysílá prostřednictvím rádia poselství k vládcům a národům „v bezprostřední hrozbě války“. „Nic se neztratí mírem. Všechno může být ztraceno válkou,“ zaznělo v jeho prorockých slovech.

Ve válečných letech vatikánský rozhlas denuncoval násilí, podporoval oběti a rezistenci, povzbuzoval k naději. Rádiová poselství Pia XII. vstoupila do dějin jako hlas, který zněl nad stranami konfliktu a volal po spravedlnosti a míru. Neméně významně se zapsalo také nesmírné úsilí papežského rozhlasu v hledání zpráv o válečných zajatcích a nezvěstných. 70 hodin týdně věnovali vatikánští redaktori předčítání jmen válečných zajatců. Mezi rokem 1940–46 odvysílali 1 240 728 těchto informací, přinášejících rodinám naději na shledání se svými drahými.

Hlas „mlčící církve“

Po skončení světového konfliktu se otevírá nová kapitola. Zatímco evropský

západ kráčí cestou morální i fyzické obnovy a církve připravuje Svatý rok 1950, většina střední a východní Evropy se stává sovětským satelitem. Komunistické režimy se stále větší vehemencí pronásledují církve a Vatikánský rozhlas se stává v podstatě jediným kontaktem místních věřících s papežem a všeobecnou církví. K polštině, která byla od počátku vedle italštiny, angličtiny, francouzštiny a němčiny jedním z hlavních jazyků, přibývají další jazyky států v područí komunistické totality (čeština, slovenština, maďarština, litevština, lotyština, ruština, chorvatština, slovinština, ukrajinština, rumunština, bulharština, běloruština a o něco později albánština). Hovoří Stanislava Vodičková, historička z Ústavu pro studium totalitních režimů:

„V únoru 1947 přijel na svou první návštěvu Říma nově zvolený pražský arcibiskup Josef Beran, který při soukromé audienci u papeže Pia XII. požádal o rozšíření vysílání Vatikánského rozhlasu o relace v českém a slovenském jazyce. Zdůvodňoval to hrozivými příznaky v politickém životě ve své vlasti a předtuchou pronásledování církve. Svatý otec mu ochotně vyhověl. Jak to byla prozíravá žádost se ukázalo o rok později. Zkušební vysílání české redakce vatikánského rozhlasu se uskutečnilo 22. dubna

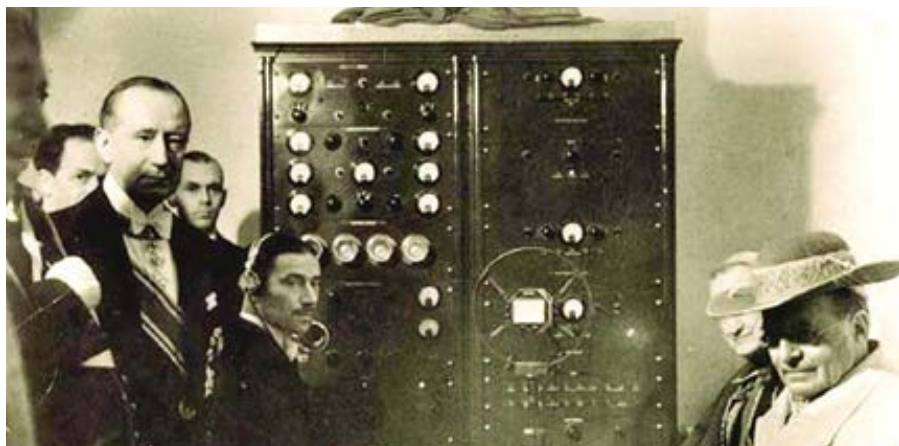
1947 u příležitosti zahájení jubilejních svatovojtěšských oslav. Ale pravidelně začalo vysílat až na Štědrý den roku 1947. Vedení redakce bylo svěřeno do rukou Tovařystva Ježíšova a v této tradici se pokračuje dodnes.“

Jakou roli sehrálo české vysílání v době, kdy bylo vnímáno jako jeden z mála hlasů ze svobodného světa?

Od roku 1949 se v Československu natvrdo rozběhla tvrdá perzekuce katolické církve, s níž byla spojena také ateizace země. Komunisté centralizovali veškerá média a zahájili tvrdou cenzuru. V té době vzrostl význam zahraničního vysílání. Přestože také další zahraniční stanice – jako například Hlas Ameriky nebo Svobodná Evropa – měly své náboženské pořady, v nichž se věnovaly také katolické církvi, jako podstatnému segmentu společnosti, nemohly Radiu Vatikán již pro samou jeho podstatu konkurovat a jistě to ani nebylo jejich záměrem. Vatikánský rozhlas, který komentoval nejen dění a církevní život ve vlasti, sledoval pronásledování církve, stál v opozici proti komunistické propagandě, ale také evangelizoval. Přinášel učení tehdejšího papeže a spojoval katolíky za železnou oponou s celosvětovou církví. Byla to česká redakce Radia Vatikán, která rozpoutala na radiových vlnách bitvu s komunistickým režimem o duši národa. A režim si to uvědomoval a náležitě na to odpovídal. Ať už to bylo rušení vysílání, snaha o nasazení agentů do redakce, vyvíjení diplomatických snah o změnu ve vedení redakce a náplň jejího vysílání, nebo trestné stíhání posluchačů Vatikánského rozhlasu v Československu.

Ingerence komunistické vlády se v jednu chvíli dokonce podařila. Můžete připomenout její okolnosti?

„Na začátku sedmdesátých let při jednání mezi Svatým stolicem a komunistickým režimem byla formulována podmínka, která podmiňovala další jednání, kdy komunisté požadovali, aby šéfredaktor P. Ovečka byl odvolán ze své funkce a vypovězen z Říma. Odvolán z této funkce nakonec byl, aby se tomuto požadavku vyhovělo, ale provinciál nesouhlasil

12. února 1931 zahájil papež Pius XI. vysílání Vatikánského rozhlasu. Foto: comunicazione.va

s jeho odchodem mimo Řím, dovolil mu vypomáhat v redakci v roli pomocného redaktora. P. Ovečka zároveň začal pracovat jako šéfredaktor exilového časopisu *Nový život*, který přes hranice zprostředkovával rovněž informace československým katolíkům. Je to médium, z kterého čerpáme jako historici dodnes.“

Bezpochybně bychom mohli vypřávit o tomto období, kdy v některých okamžicích hrozil za poslech Vatikánského rádia trest smrti. Jen do ukrajinské sekce přišlo první rok po pádu sovětského režimu 40 tisíc děkovních dopisů a Albánie udělila Vatikánskému rozhlasu státní vyznamenání.

Navzdory nemožnosti aspirovat na úplný přehled významných etap v dějinách papežského rozhlasu, nelze opomenout 3 tisíce hodin vysílání, kterými doprovázel zasedání II. vatikánského koncilu.

S papežem na cestách

V roce 1970 se studia Vatikánského rozhlasu přestěhovala do svého dnešního sídla, Palazzo Pio, naproti Andělskému hradu. Zvolení mladého a energického krakovského arcibiskupa Karola Wojtyly na Petrův stolec znamenalo novou výzvu: doprovázet papeže v apoštolském úkolu, započatém již jeho předchůdcem Pavlem VI., hlásat evangelium na všech místech světa. Na přelomové okamžiky vzpomíná Alberto Gasbarri, který v rolích od technika po organizátora papežských cest prožil v našem Rádiu 46 let.

„Vzpomínek je samozřejmě velmi mnoho. Energie a odhodlanost sv. Jana

Pavla II. přinesla ozdravný otřes všem strukturám Svatého stolce a Vatikánského státu, uvyklým dlouhodobě ustáleným pracovním rytmům. Já jsem přišel do Vatikánského rádia na konci roku 1969 a jednou z nejživějších pracovních vzpomínek zůstává devátá a poslední apoštolská cesta prvního putujícího papeže, Pavla VI. V listopadu roku 1970 během deseti dní navštívil Iran, Pákistán, Filipíny, Samou, Austrálii, Indonésii, Hongkong a Sri Lanku. Vatikánský rozhlas s nesmírným technickým a tvůrčím úsilím zajišťoval ve dne v noci zpravodajství z cesty, která se tehdy jevila jako jedinečná a neopakovatelná. Dalších osm let se žádné cesty nekonaly, zdravotní stav sv. Pavla VI. je nedovoloval. S nástupem pontifikátu Jana Pavla II. v roce 1978 jsme okamžitě zaznamenali, že se rytmus změnil a že to, co se nám jevílo jako jedinečné a neopakovatelné se stalo každodenností. Četnost a program apoštolských cest byly výzvou pro techniky a redaktory Vatikánského rozhlasu, kteří zajišťovali zpravodajství z těchto událostí na hranici možností. Jednu z nejkritičtějších situací jsem zažil v Nikaraguy, v březnu 1983, když se tamní sandinistický režim pokusil cenzurovat homilii Svatého otce během slavení mše svaté a vyhrožoval technikovi vatikánského rádia, který zajišťoval nahrávání a šíření zvuku.“

Vysílání do všech periferií i na nových platformách

Dospíváme do dnešních dní. Ve Vatikánském rozhlasu pracuji v této chvíli redak-

toři 69 národností. Vznik multimediálního portálu *Vatican News* rozšířil nabídku také o videozáznamy, fotografické galerie a zvukové soubory, skrze něž zprostředkovává papežské učení a zpravodajství ze života církve ve 43 jazycích. Po jistém váhání, zda nepřišel čas orientovat práci jednotlivých redakcí výhradně na nové platformy, došlo v nedávné době k událostem, které význam rádiového vysílání znovu zdůraznily. První je všeobecná, totiž pandemie covid-19, která podle slov programového ředitele Vatikánských médií Andrey Tornielliho vedla papežský rozhlas k úsilí o vytvoření sítě propojující ty, kdo kvůli lockdownům zůstali izolováni. Druhá byla hluboce symbolická:

„Jedna epizoda se zapsala do dějin Vatikánského rádia v posledním roce víc než cokoli jiného. Je to svědectví otce Luigiho Maccaliho, který byl dva roky vězněm džihadistů v Nigeru a Mali. Misionář získal od svých vězňů poloroz-

padlý radiový přijímač: ‚Mohl jsem na něm zachytit každou sobotu komentář Vatikánského rádia k nedělnímu evangeliu. Jednou dokonce mši svatou v přímém přenosu...‘ byla to papežská mše o Letnicích 2020.“ – cituje Andrea Tornielli v komentáři k výročí papežské rozhlasové stanice.

Spojení nových technologií s rádiovým vysíláním se projeví na novince, připravené právě k 90. narozeninám papežského rozhlasu. Počínaje 12. únorem bude spuštěno web radio (<https://www.vaticannews.va/it/epg.html>), prozatím v sedmi jazycích: itaštině, francouzštině, angličtině, španělštině, němčině a armenštině. Během letošního roku k němu přibude dalších 30 programů.

Na závěr nechme zaznít nárokům, jaké na redaktory svým médií klade papež František. 23. září 2019 u příležitosti plenárního zasedání vatikánského Úřadu pro komunikaci, dříve než v Královském

sále apoštolského paláce nám všem potřásl rukou, řekl:

„Komunikovat svědectvím, komunikovat s vnitřním zaujetím, komunikovat substantiva, komunikovat jako mučedníci, tedy jako svědkové Kristovi, jako mučedníci. Naučit se jazyku mučedníků, který je jazykem apoštolů, jak čtete v onom klenotu, kterým je kniha Skutků apoštolů. Pak uvidíme, jak se komunikovalo tehdy a co je to křesťanská komunikace.“

Johana Bronková
Vatican News

Johana Bronková
kunsthistorička a redaktorka české sekce
Rádia Vatikán

CO BYCHOM MĚLI VĚDĚT O SYNODÁLNÍ CESTĚ

Covid-19 narušuje úplně všechno, kromě Synodální cesty katolické církve v Německu. Synodální cesta je proces zahájený v prosinci 2019, jehož cílem je hledat „kroky k posílení křesťanského svědectví“. Je považována za natolik zásadní pro přežití církve, že její organizátoři na počátku pandemie rychle přijali decentralizovaný, regionální model fungující online, aby Synodální cesta mohla pokračovat dokonce i v době lockdownu.

Tento proces zahrnuje pracovní skupiny, které se soustředí na čtyři témata: autorita a dělba moci v církvi; kněžská existence dnes; ženy v církevní službě a úřadech; a vzkvétající vztahy – živá láska v sexualitě a partnerství. Je pozoruhodné, že tři z těchto čtyř témat se týkají lidí zaměstnaných v církvi, a tudíž se jedná víceméně o klerikální témata. Navzdory naléhavé žádosti papeže Františka se na téma evangelizace nedostalo. Evangelizace je zmíněna v dokumentech vytvářených Synodální cestou, ale pozorně se zaměřte na to, jak je zmíněna.

Foto: © Julia Steinbrecht/KNA

Mezi účastníky Synodální cesty, ať už mezi biskupy či ostatními, převažuje přesvědčení, že dříve, než se dostane k evangelizaci, musí církev změnit to, jak žije a působí, pokud již ne to, v co věří a co vyznává. Pětačtyřicet let poté, co papež

sv. Pavel VI. napsal *Evangelii nuntiandi*, si Němci stále myslí, že je toho třeba ještě hodně udělat, než se dostaneme k hlavní povinnosti a nejvlastnějšímu poslání církve.

Často je při vysvětlování nutnosti

der Synodale Weg

Foto: synodalerweg.de

Synodální cesty zmiňována krize způsobená pohlavním zneužíváním. Nedávno byla vznesena obvinění v arcidiecézi Kolín nad Rýnem. Ani levicový tisk vážně nevěří, že by se kolínský arcibiskup kardinál Woelki dopustil něčeho špatného. Ale Woelki je hlavním kritikem Synodální cesty a to z něj činí hromosvod. Zdá se, že Woelki má skutečný zájem dostat se k samému jádru obvinění, a nikoli potěšit rozzlobenou veřejnost dalšími symbolickými politickými projevy, které Němci tak milují.

Synodální cesta považuje za zásadní nedávnou studii o tom, jak církev v minulosti nakládala s případy zneužívání. Tato studie implicitně předkládá návrhy, co je třeba změnit, aby se v budoucnu předešlo podobným systémovým selháním. Zde vyvstávají dva problémy. Studie připisuje minulé selhání v prevenci sexuálního zneužívání charakteristickým rysům katolicismu (hierarchické struktury, celibátu, morálnímu učení). Ale jak si můžeme vysvětlit minulé selhání tímto způsobem, když víme, že se i velmi odlišné organizace (náboženské či nenáboženské) chovaly velice podobně? A pokud je jádrem problému současné hierarchické vedení – což Synodální cesta patrně předpokládá –, jak může být

současná církev lídrem v ochraně zranitelných lidí?

Synodální cesta chce usilovat o „viditelnou církev“ a jako taková chce působit, čímž si přisvojuje ultrakatolický slogan *ecclesia visibilis*. Pro Synodální cestu to znamená dvě věci: postupovat transparentně a zachovat církev v Německu jako viditelnou instituci, definovanou jako veřejně „relevantní“ instituci, která je součástí většinové společnosti. Můžeme si položit otázku, zda to ve skutečnosti není recept na *ecclesia invisibilis*, na církev, která splývá s kulturou a ztrácí se v ní.

Synodální cesta chce církev učinit vhodnou pro 21. století, očistit ji od hříchů a selhání minulosti a připravit ji na její poslání. To jsou dobré cíle. Navrhované prostředky k dosažení těchto cílů jsou však nepřesvědčivé, přinejmenším v této fázi. Nyní se zprávy a dokumenty vytvářené Synodální cestou blíží zradě evangelního a apoštolského poslání církve. Kompromisy ve víře a církevní věrouce nejsou evangelizací, ale surfováním na duchu doby. A kroky, které luteráni a další protestanti udělali už dávno, kroky, které nepřinesly dobré výsledky, nejsou obnovou církve. Nezvýší šance církve na přežití ani nepomohou zabránit zneužívání. Zeptejte se kteréhokoli čest-

ného německého protestanta, kterých je mnoho.

Církev v Německu je zamilovaná do své vlastní specifické struktury a role, kterou hraje v německé společnosti – ve společnosti, jež kdysi bývala křesťanská, ale nyní je postkřesťanská. To vede k nelichotivým rozporům. Uzavření jakékoli (státem financované) teologické instituce je považováno za katastrofu, zatímco rezignace na katolické tradice vedoucí dokonce až ke kompromisům ve svátostné struktuře církve, je údajně záležitostí otevřenou k diskusi. Otcové Druhého vatikánského koncilu se obracejí v hrobě.

Synodální cesta běduje nad církví, která je pohroužena sama do sebe, ale v zásadě tento postoj ještě posiluje. Tvrdí, že je církví, která se učí, ale pouze pro nové uspořádání zdrojů inspirace a pravdy, aby odpovídaly požadovanému výsledku. Chce být katolická, ale význam toho slova redukuje na principy rozmanité, pluralitní společnosti. Církevní řád považuje za něco, co je třeba přizpůsobit principům liberální demokracie, aby byl v dnešní době „přesvědčivý“. Toto je novodobé spojení trůnu a oltáře.

Synodální cesta věří, že eklesiologie společenství znamená „méně moci“ pro vysvěcené a „více moci“ pro nevysvěcené. Ale obnova církve neznámá primárně přerozdělení moci. A především žádná autorita v církvi nemá moc změnit víru a strukturu církve tak, aby vyhovovala potřebám a preferencím Synodální cesty. Hierarchickou strukturu dal církvi Kristus, aby zajistil, že jeho vláda zůstane nekompromisní a nebude podléhat ani klerikální manipulaci ani synodálně-demokratickým úpravám. My Němci však rádi považujeme naše vlastní postupy (často zakotvené v konkordátech s Říší a spolkovými zeměmi) za cosi prorockého. A podle našeho názoru by se zbytek církve měl od Německa učít.

Podle Synodální cesty je novým řešením většiny problémů „oddělení moci“, které je považováno za základní význam „synodality“. Bylo nám řečeno, že tento přístup „inkulturuje“ katolickou víru do liberální demokracie. Německé církevní elity jsou přesvědčeny, že potřebujeme méně tradiční víry a více podřízenosti liberálním zásadám. Podobá se to obra-

ně křesťanských monarchií v roce 1918, i když tentokrát jde o Evropský parlament. Je podivuhodné, že někdo může vkládat takovou naději do demokratizujícího přetváření církevní správy. Němci přesto věří, že liberálně demokratická „synodalita“ je lékem na veškeré zlo.

Nejasné odkazy Synodální cesty na důležité pojmy v Bibli a posvátné tradici nedělají velký dojem, především proto, že podřizuje svátostnou povahu a poslání církve světským zájmům a zásadám. Církev v Německu je hrdá na svůj velký vliv a úspěchy v minulosti, včetně své zásadní role v hnutí odporu proti nacistickému režimu a během obnovy země po jeho pádu. Nyní se domnívá, že bez nového vymezení role kněží a biskupů, bez svěcení žen a de facto zrušení celibátu, bez radikálního přetvoření samotné podstaty a struktury církve a bez drastické revize biblické sexuální morálky už nebude mít žádnou budoucnost. Německá církev chce v překvapivé míře přijmout struktury liberálně demokratických společností. A doufá, že jakmile toho dosáhne, církve na celém světě se bude učit z toho, co Němci prorocky započali a nyní přivádějí

k dokonalosti.

V dnešním antiklerikalismu je spousta klerikalismu. Nepřestává mě udivovat, jak málo jsme ochotni poučit se z ekumenického dialogu, když ponaučení neodpovídají naší představě toho, na které „straně dějin“ podle našeho názoru musíme stát. To je opak evangelizace, která musí často čelit duchu doby, a tento přístup je tedy v rozporu s tím, co papež František napsal církvi v Německu. Je také v rozporu se zkušeností mnoha našich protestantských bratří, kteří již dříve byli svědky ředění věrouky. A je v rozporu s tím, k čemu náš Pán povolal církve – ať už v Německu či kdekoli jinde.

Po pravdě řečeno, církev v Německu provádí pramálo evangelizace a místo toho se opírá o návrhy Synodální cesty. Zájem německé církve o své vlastní strukturální přežití a společenský význam způsobil, že nejsme schopni slyšet námitky a osvobození v Božím slově. V této fázi si kladu otázku, zda to vše ještě lze zachránit a zda by to vůbec mělo být zachráněno. Je zřejmé, že církve na celém světě věnuje stále méně pozornosti německé teologii. Jakmile dojdou peníze,

zmizí další způsoby, jak ovlivňovat církve na celém světě.

Skutečné oživení a obnova bude záviset na těch, kdo budou bez kompromisů hájit pravdu katolické víry. Musíme zdůraznit, že organizační a strukturální změny nedokážou zpomalit mizení církve. Církve je tu proto, aby vytvářela učedníky, kvůli evangelizaci; všechny její struktury musí sloužit tomuto poslání. To je ona svoboda, k níž je povolána (Gal 5:13). Nemůžete ani vědět, co jako církve potřebujete, pokud a dokud nezačnete odvážně evangelizovat. Je smutné, že Němci chtějí nejprve „reformovat“ a teprve potom evangelizovat.

Hans Feichtinger
First Things
Přeložil Pavel Štíčka

Hans Feichtinger
kněz, teolog a filosof

BUĎ SE NECHÁŠ OČKOVAT, NEBO TĚ PROPUSTÍM

Ve Vatikánu bylo vydáno nařízení o nových zdravotních podmínkách, které diskriminuje pracovníky, kteří nejsou očkováni, s následky, které vedou až k propuštění. Toto rozhodnutí je neospravedlivitelné jak z morálního tak i právního hlediska, protože neexistuje stav nouze a není jistota ohledně účinnosti a bezpečnosti vakcín. Následná vatikánská poznámka k utlumení kontroverze nemění podstatu ustanovení.

Pro zaměstnance Vatikánu to vypadá špatně. Kvůli probíhající pandemii vydal 8. února předseda Papežské komise Vatikánského městského státu, kardinál Giuseppe Bertello, dekret o „záležitosti ohrožení veřejného zdraví“. V odstavci dva čl. 6 této vyhlášky, článku týkajícího

se pracovních vztahů, se praví, že „pracovník, který bez prokázání zdravotních důvodů odmítne“ podstoupit preventivní zdravotní prohlídky a očkování, se může setkat, jak to vyžaduje čl. 6 reskriptu „Ex Audientia Ss.Mi“ z roku 2011, na který odkazuje stejná vyhláška, „s důsledky různého stupně, které mohou vést až k ukončení pracovního poměru. U uchazečů o zaměstnání se to rovná zřeknutí se žádosti o pracovní poměr“. Stručně řečeno, zaměstnanec Vatikánu, který se nechce nechat očkovat, může riskovat propuštěním a pro ty, kteří chtějí pracovat ve Vatikánu, je očkování nezbytnou podmínkou přijetí do zaměstnání.

Je toto extrémní opatření přijatelné

z morálního, a tedy právního hlediska? Jak jsme již vysvětlili, odpověď zní ne. Povinnost podstoupit očkování, která hrozí propuštěním, není v současnosti z morálního hlediska ospravedlnitelná. Je to v zásadě ze dvou důvodů.

První důvod: chybí stav nutnosti. Je vakcína jediným nástrojem, který máme k dispozici v boji proti pandemii? Ne. S přihlédnutím k míře jejich účinnosti ve vztahu k vakcínám existují i terapie, jak je připomínáno v článku 3. stejného dekretu Papežské komise Vatikánského městského státu. Zdá se proto nerozumné nutit někoho očkovat, jako by to byl jediný záchranný člun, do kterého by se mohl uchýlit.

Druhý důvod: jsme si jisti, že vakcíny,

kteří jsou nyní na trhu, jsou účinné, to znamená, že jsou schopné bojovat proti infekci a nezpůsobují více škody než užítku? Ne, v současné době tato jistota chybí, protože, jak je známo, chybí potřebných 2–5 roků spolehlivého testování účinnosti vakcín. Proto nemáme takový stupeň jistoty nebo pravděpodobnosti, který by nám umožňoval potvrdit, že vakcína je účinná, a to jak z hlediska vlastní ochrany před Covidem, tak bezpečná z hlediska nežádoucích účinků na zdraví. Z tohoto hlediska se zdá nerozumné nutit někoho k něčemu, když není jisté, že je to bezpečné a užitečné. Stručně řečeno, dekret zavazuje očkování, i když chybí kritéria nezbytnosti a přiměřenosti, kritéria, která samotný dokument, upozorňujeme, připomíná v odstavci 3 článku.

Paradoxně Kongregace pro nauku víry připomněla, že v prosinci loňského prosince nebylo očkování povinné, a to s poznámkou o mravnosti používání určitých vakcín proti Covid-19: „je zjevné z praktického důvodu, že očkování není normativně morální povinností, a proto musí být dobrovolné“ (č. 5). Navrhovatelé protiprávního dekretu by se samozřejmě drželi fráze „normativně“ obsažené v Poznámce, která by legitimizovala povinnost očkování na pracovišti, to znamená, že by potvrdili, že, jak uvádí CDF, existují zvláštní podmínky, jako jsou ty, ve kterých dnes žijeme, díky čemuž by bylo morálně legitimní vyžadovat očkování.

Ve skutečnosti však tato „norma“ odkazuje na přítomnost dvou výše uvedených kritérií a přítomných v samotné poznámce CDF. Kdy tedy může být osoba ze zákona povinna nechat se očkovat? Kdyby byla vakcína jediným přijatelným a jistě účinným řešením. Ve většině případů tato dvě kritéria neexistují společně, a proto se „normativně“ povinnost očkovat nespustí. Bude tedy na osobě, aby posoudila svůj stav, zjevně podporovaný radami odborníků, a tak se rozhodla, zda je v jejich případě lepší nechat se očkovat nebo ne, jak jsme již vysvětlili v předchozím článku.

Další námitka na obranu obsahu dekretu o tomto konkrétním aspektu by mohla být následující: vatikánské úřady nikoho nezavazují k očkování, pou-

Foto: Jana Chadimova / Člověk a Víra

ze naznačují, jaké důsledky by mohl mít zaměstnanec, který očkování odmítne. Volba je na něm. Podle této logiky by tedy lupič, který Tiziovi nařídil: „Peníze nebo život“, nezavázal Tizia, aby mu dal peněženku, ale pouze sdělil Tiziovi, jaké následky by mu hrozily, kdyby mu odmítl dát svůj majetek. Je pravda, že, přísně vzato, svobodu volby má stále zaměstnanec i Tizio, ale je to svoboda silně omezená – a zde je tedy rozhodující bod – nespravedlivá výhrůžka. V některých případech lze omezit svobodu druhých výhrůžkou spravedlivého opatření – pokud budete krást na pracovišti, tak vás vyhodím. Špatné je však omezit schopnost volby výhrůžkou nespravedlivého zla – pokud se nedáš očkovat, vyhodím tě.

Dekret samozřejmě vytvořil hodně humbuku, protože v kolektivních představách současné Magisterium hodně dává důraz na milosrdenství a takzvanou inkluzivitu. V reakci na tento rozruch včera odpoledne vydala vláda vysvětlující notu k dekretu, v níž chtěla upřesnit, že právní předpisy z roku 2011 uvedené v dokumentu, které rovněž stanoví propuštění, jsou „nástrojem, který v žádném případě není sankční či represivní povahy, ale spíše má být pružnou a přiměřenou reakcí vedoucí k rovnováze mezi ochranou zdraví komunity a svobodou individuální volby bez zavedení jakékoli

formy represí vůči pracovníkům“.

Souhlasíme tedy s tím, že případné propuštění nemá sankční povahu, ale kritizujeme právě údajnou přiměřenost tohoto opatření: je přehnané propouštět někoho, pokud se nechce očkovat právě proto, že očkování není jediným řešením, ani nejbezpečnější způsob řešení pandemie.

Kromě toho se nóta snaží hasit oheň, když uvádí, že „pro ty, kteří odmítnou očkování z důvodu neexistence zdravotních důvodů“, budou přijata opatření, která „stále umožňují nalézt alternativní řešení pro dotyčnou pracující osobu“. Ve vyhláše je ale kromě této možnosti, která uvádí možnost přeradit pracovníka povinností, také rozsah propuštění, opatření, které není uvedeno v poznámce.

Tommaso Scandroglio
La Nuova Bussola Quotidiana
Přeložil P. Evermod J. Sládek OPraem.

Tommaso Scandroglio
novinář

POSTEM ČIŇ BOHU ZADOST

Nenarozené děti jsou permanentně v ohrožení života. A to nejen zvnějšku v čase těhotenství, ale i při předčasném narození. I přes to, že je už od roku 1957 v naší zemi permanentně vyvíjen obrovský tlak na gynekology, aby nejen děti rodili, ale také zabíjeli, jsou tady odborníci, kteří si váží života, ať už váží sebe méně. A to „váží“ je myšleno doslova. Každé třinácté miminko v Česku se podle statistik narodí předčasně. Zatímco se běžná porodní váha u donošeného novorozence pohybuje kolem 3,5 kilogramu, nedonošené miminko může vážit pouhých 500 gramů i méně. Za předčasný se považuje každý porod, který proběhl dříve než ve 37. týdnu těhotenství. „Zachraňujeme podle legislativy děti od 24. týdne těhotenství, ale není to úplně striktní. Když přijde maminka s předčasným porodem ve 23. týdnu, což je tzv. šedá zóna, snažíme se domluvit s rodiči a respektovat jejich přání a o záchranu dítěte se pokusíme. V péči jsem měla i miminko o hmotnosti 350 g, to bohužel nepřežilo. Málokdo si to uvědomí, ale v těchto váhových kategoriích jsme i limitováni technikou – nemáme tak malé masky, nostrily, kanylky, abychom je mohly u dítěte použít. Ale aby to nebylo jen smutné – nejmenší miminko, které přežilo a je bez následků, vážilo 470 g. Je to šikovná, chytrá holčička, která má samé jedničky ve škole,“ prozradila Soňa Šuláková, vedoucí dětská lékařka se specializací na neonatologii ve Fakultní nemocnici v Olomouci. Paní doktorce a všem podobně zaníceným vzdáváme velký a upřímný hold!

V rámci postní doby se v některých kostelích stále používají postní plátna. Je to krásná tradice, plná hloubky. Postní plátno přidává k postu tělesnému a duchovnímu také půst zrakový. Podle starého církevního zvyku zahaluje nejposvátnější část kostela: presbytář a hlavní oltář

Foto: © Ivana Bužková / Člověk a Víra

se svatostánkem po celou dobu postní. Většinou se tak děje jednobarevným, celistvým fialovým látkovým přehozem, který ukazuje pouze zvnějšku siluetu zakrytého kříže.

Do Vídně se teď jen tak nepodíváte, ale kdybyste mohli, pak byste u sv. Štěpána zahlédli „postní plátno“ v podobě růžovofialového svetru (s nazlátlým lemem kolem krku) s dlouhými rukávy, který vypadá jako šaty pro šéfredaktorku tohoto plátku, sahal by jí pravděpodobně až po kotníky a ještě by pod něj mohla mít zimní bundu. Lahoda pro oko, žádný půst!

Postní praxe nás vede k sebezáporu, a to včetně nepopulárního odnímání slasti z jídla. „Postem čiň Bohu zadost. Poněvadž jsme postu neostříhali, vyhnání jsme byli z ráje. Postěme se tedy, abychom se tam opět navrátili. (...) Půst plodí proroky, silným přidává síly. Půst poskytuje zákonodárcům moudrost, jest dobré duše ochranou, bezpečným těla

společníkem. (...) Pokušení on zahání, pěstuje nábožnost, důvěrný to ve bdění vůdce, střízlivosti vrchní stavitel. V boji zvyšuje udatnost, v pokoji učí tichosti. (...) Masa nepožíváš? Ale zhltaváš bratra svého. Vína se zdržuješ, ale bezpráví se nevaruješ. Jídlo odkládáš až k večeru, ale celý den v soudech strávíš. Běda těm, kdož zpití jsou, a ne vínem. Hněvem se mysl opijí, jím se o střízlivost nejinak než jako vínem připravuje,“ říká sv. Basil Veliký.

A protože i my dospělí stále potřebujeme oprašovat základy katecheze, základy naší víry, na závěr si připomeneme, k čemu je postní doba: „Postní doba nás povzbuzuje, abychom nechali svůj život prostoupit slovem Božím a poznali základní pravdu, tedy kdo jsme, odkud přicházíme a kam máme směřovat, která cesta je správná a po které se máme v životě dát.“ (kard. J. Ratzinger)

–zd–